

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A BUDAPESTI SZERVEZETT VASUTI
MUNKÁSOK

1905 évi november hó 5-én (vasárnap)
a Baross-tér 2. szám alatt levő «József fő-
herceg szálloda» termeiben
dal-, szavalat-, alkalmi beszéd és
táncdal egybekötött

kedélyes estét

rendeznek.
Belépődíj nincs. Műsor ára 40 fill.
Műsor a bizalmiférfiaknál és szerkesztőségünkben kapható.

Vasuti Munkások Országos
Szövetsége.

Még nincs, de kell hogy meg legyen a *Vasuti Munkások Országos Szövetségének*.

Hogy miért, azt az alábbiakban komolyan, minden agitációs mellékiz nélkül, szenvedélyességtől menten fogjuk elmondani.

Több mint egy esztendeje, hogy vagy négyezer vasuti munkás és ideiglenes alkalmazott és ugyanannyi vidéki munkástársunk képviselőjében vagy tizenöt vidéki küldött egybegyűlt a Tattersallban és e nagygyűlés megbízásából és határozata alapján az alakítandó szövetség alapszabálytervezetét benyújtottuk a miniszteriumhoz.

Majdnem egy évig szünetelt a szövetség ügye. Utána jártunk a dolognak, de fenn huzták halasztoták az alapszabályok jóváhagyását. Jött azután Vörös László és ezzel szabadabb szellő kezdett fujdogálni. Most egyszerre fölűnt a szemhatáron Turtsányi és Breuer. Ők is összetákoltak hamarjában valami alapszabályfélért és addig jártak a nyakára a miniszternek, amíg megadta a *vasuti munkások, szolgák és altisztek kizárásával* összeállított előkészítőbizottságnak az előzetes engedélyt a szövetség megalakítására.

Mégjegyezzük itt mindjárt, hogy Vörös László kereskedelmi miniszter jóhiszeműségét nem vonjuk kétségbe. Előtte három alapszabálytervezet feküdt: a miénk, a régi szegedi és a fiumei, amelyet Turtsányiék nagyfőlöletesen lemásoltak. A miniszter mindhármát átadta az előkészítőbizottságnak, hogy azok alapján dolgozzák ki a szövetség végleges alapszabályait.

Azt a miniszter nem tudta és nem is igen tudhatta, hogy az az előkészítőbizottság önmagát nevezte ki és senkit sem képviselt, sőt a vasuti alkalmazottak legnagyobb részének a becsületesen kiérdemelt bizalmatlanságát bírja.

Hogy mik voltak Vörös László intenciói, kiténik az emlékiratunkra adott válaszában a szövetségre vonatkozó következő részből:

A munkás-szervezetek azon elvét, hogy az azonos és rokonszakhák munkásait egységes szervezetbe tömörítsék és közös érdekeik szolgálatára egyesítsék, helyesnek ismervén el, a hazai összes vasuti alkalmazottaknak egy, az egész országra kiterjedő szövetségben való egyesítését kísértem meg. E célból már is engedélyeztem a «Magyar Vasutasok Országos Szövetsége» alakítását, mely szövetség ugyanazon elven épül fel mint a munkás-szakszervezetek s melyben a vasuti szolgálatban levő összes alkalmazottak, rangra és szolgálati minőségre való tekintet nélkül egyesülhetnek. Mely szövetség tehát hivatva lesz, az összes vasutasok érdekeit szolgálni és képviselni.

A miniszter intenciói tehát becsületesek és elismerésre méltóak voltak. De akikre a végrehajtást bízta, Turtsányi és társai, önzőn, egyoldaluan, ügyetlenül és rosszakarattal csinálták meg az alapszabályokat és szervezték meg azt a szövetséget, amelynek már eddig is nyilvánvaló a kudarca. A miniszter intencióival éppen ellenkező irányban csinálták meg Turtsányiék az ő szövetségüket.

Könnyű ezt bizonyítanunk. Kizárták

nem csak az előkészítés munkálataiból az alsóbb kategóriákat, a vasuti alkalmazottak hétnyolcadát, de figyelemre sem méltatták az általunk beterjesztett és a miniszter által nekik átadott alapszabálytervezetet. *Egyszerűen elsikasztották.* Egyetlenegy pontját sem vették át.

De még tovább mentek ennél. Olyan szükkeblűen szövegezték meg az alapszabályokat, hogy a szövetség vezetéséből a munkásokat majdnem teljesen kizárták. Kimutattuk lapunkban, hogy a központi vezetőség 130 tagja között legjobb esetben hat munkás foglalna helyet, holott a vasuti munkások a felét teszik az összes vasuti alkalmazottaknak.

A szövetség előkészítői, különösen Turtsányi Pál, nyíltan beismerték, hogy *szándékosan* csinálták úgy az alapszabályt, hogy a munkások befolyása a szövetségre lehetőleg csekélyebbre szoríttassék le. Az alapszabályok megfogalmazásánál az egyetlen vezérlő szempont volt a gyűlölet a vasuti munkások ellen.

A miniszter ur az összes alkalmazottak érdekeinek a hathatos megvédését mondta a szövetség hivatásának. A Turtsányiék szövetsége ezt a célt kizárja. A miniszter ur az összes alkalmazottak együtt működését várta a szövetségtől. A Turtsányiék szövetsége ezt kizárja.

A Turtsányiék szövetségét a nagy célra alkalmatlanná teszi az a fölületesség és kicsinyesség is, amelylyel a szövetség célját és működését állapították meg.

Vörös László azt helyezte kilátásba és bizonyára remélte is, hogy az a szövetség „ugyanazokon az elveken épül fel, mint a munkás szakegyletek”. Megtörtént ez? Dehogy, éppen az ellenkezője történt meg. Amit Turtsányiék összetákoltak, az egy rosszabb fajta kaszinó, de semmiképpen sem

felel meg annak a magas kulturális és etikai célnak, amelyet a modern munkás-szervezetek szolgálnak.

Van azután még egy nagy és elháríthatatlan akadálya annak, hogy a Turtsányiék szövetsége az összes vasuti alkalmazottakat magába foglalja. Ez a személyi momentum. Akik az előkészítés élén állottak, *Turtsányi, Breuer* és érdektársai úgy képzettség mint erkölcsi kvalitások dolgában a legkevésbé hivatottak a szövetség vezetésére. Pedig ők a vezetői. A vezető szerepet makacs fufanggal biztosították maguknak. És ezzel a szövetségre vitték át azt az általános népszerűtlenséget és bizalmatlanságot, amely eddig csak az ő személyük ellen irányult. Innen van az, hogy a százezer magyar vasuti alkalmazott közül alig tizezret lesznek képesek a szövetségükbe csábitani, pedig szelíd presszióval és szemérmetlen reklámmal folytatják a reklámozást alapításuk érdekében.

Jellemző erre a körülményre nézve az, amivel a mozdonyvezetők szövetségének az elnöke, *Petheő Tivadar* kartársunk az alakuló közgyűlésen megindokolta, hogy miért szervezkednek a mozdonyvezetők külön szövetségben.

A hivatalos jegyzőkönyv szerint ezeket mondotta *Petheő*:

A magyar mozdonyvezetők jóhiszeműleg csatlakoztak a múlt évi mozgalomhoz és a szolidaritás fogalmát magukévá tették.

De ha visszaemlékezünk azon rettenetes napok eseményeire, emlékezetünkbe kell hogy jusson, hogy azok a vezetők, tisztelet a kevés jellemes kivételnek, akik a szolidaritás fogalmát legjobban hangoztatták, hagytak bennünket magunkra.

Midőn lezajlottak azon izgalmas napok, hazánkat halottas ágyából kiemel-

tük, megkezdve újból nehéz szolgáltatunk, megkezdődtek a vizsgálatok is.

A vizsgálat megkezdésével megszűnt a szolidaritás is és az egész vonalon a vizsgálat azt *«derítette ki»*, hogy nem lévén mozdonyvezető, nem indulhatott vonat sem.

Visszatekintve a multnak ezen szomorú eseményeire, ma már minden magyar mozdonyvezető tudatában van annak, hogy a múlt évi mozgalomnak eszközei és későbbi bünbakjai voltak.

Harmincnégy kartársunk felfüggesztve lett minden segély nélkül a kálvária összes stációját végig szenvedte s midőn megjelentek a múlt évi mozgalom vezetői előtt a segélyt kérők, azok, akik leghangosabban hangoztatták a szolidaritás fogalma betartásának szükségességét, azok fordultak el a legtüntetőbbben a segély kérésétől.

Ezen elmondottakból okulva határozták el a magyar mozdonyvezetők, hogy nem lépnek be az alakulóban levő magyar vasutasok országos szövetségébe; okulva a múlt eseményeiből, elhatározták, hogy a magyar mozdonyvezető szakismeretében rejlő nélkülözhetetlen és pótolhatatlan erőt semmiféle szövetségnek fegyverül át nem adják.

Ezek az egyszerű szavak köteteket beszélnek. Hosszu szónoklatnál jobban megvilágítják azt a bizalmatlanságot és ellenszenvet, amelyre Turtsányiék erősen rászolgáltak.

Az előadottakból a vasuti munkások álláspontja világosan kiderül. Az a szövetség, amelyet Turtsányiék csináltak és vezetnek, nekünk vasuti munkásoknak nem kell.

Nem kell, mert nélkülünk és ellenünk csinálódott.

Nem kell, mert nem biztosít a 40000 vasuti munkásnak semmiféle befolyást a vezetésre, tehát csak a tagsági járulékaikra spekulál.

Nem kell, mert — ellentétben a miniszter intencióival — társaskör lett és nem modern, magas és életbevágó

céljainak megfelelő szervezet. De mi is akarunk szabadon, nyíltan és törvényesen szervezkedni és e célból meg akarjuk alakítani a *Vasuti Munkások Országos Szövetségét*.

Reméljük, hogy ez elé sem a kereskedelmi miniszter, sem a Máv. igazgatósa akadályokat nem fog gördíteni. Ami joguk Turtsányiéknek és mozdonyvezető-testvéreinknek van, azt megreklamáljuk magunknak is.

Csak egy kifogást lehetett eddig is a mi külön szövetségünk ellen emelni, azt, hogy ezzel megakadályozzuk az összes vasutasok együttes tömörülésének kétségtelenül szép és célszerű elvét. De az elmondottakból kitűnik, hogy nem mi akadályozzuk ezt meg, hanem azok az önző és kicsinyes emberek, akik azt a szövetséget csinálták és vezetni akarják.

De egyébként is az az elv már keresztül van törve a mozdonyvezetők szövetségének megalakulásával, amelyet teljesen helyeslünk és szívből üdvözlünk.

Hasonló uton kívánunk mi is haladni. És negyvenézer becsületes, dologtevő vasuti munkás jelszava lesz a *Vasuti Munkások Országos Szövetségének* a követelése.

Erősen hiszszük, hogy a legközelebbi hetekben megvalósul e követelésünk.

A szegényügy.

A társadalmi problémák egyik legnehezebbike a szegényügy sikeres megoldása. Az e téren való sok meddő kísérlet legjobban mutatja, hogy az ezzel foglalkozó körök maguk sincsenek tisztában azzal, hogy ennek megfelelő megoldására mily intézkedések volna szükségesek.

A szegényügy rendezésére pedig nemcsak humanisztikus szempontból van szükség. Ez

A „Magyar Vasutas” tárcája.

HA EGYKOR...

Ha egykor, tán egy csodás pillanatba,
Az alkotásnak egy műve megakadna,
S a gépkerek nem hirdetné a munkát,
És az ekével a földet nem túrnák;
Csak a reményünk, vágyunk nem pihenne:
— Készülve a régen várt győzelemre...
Hogyha nem volna kéz, mely alkosson,
Mi lenne akkor?...

Hogyha láncát letépné a szolganép,
Amely alatt görnyedve nyögött elébb;
Ha a küzdés győzelmeinek teremne,
A reménység soha el nem veszne...
Ha szívünknek kigyúlna forró vágya:
Nem volna el a hősi vér hiába...
És ha nem volna, aki megriadjon,
— Mi lenne akkor?!

Ha a multnak szenvedése, átka
Kítörne és egy újabb harcra várna; —
Megdöngetné a magas palotákat
És utat nyitna a felébredt vágynak...
A szétomló börtönök gyászos romja
A küzdőknek védőbástyája volna,
Míg a boszúnak vad erője tombol,
— Mi lenne akkor?!

Ha a tenger hullámos vizében
Nem vezetné a hajókat senkisék;
Ha a földnek szétágazó vas ere:
A vonatoknak sem járna a kereke,

És ha a gyár, a bánya is megállna,
Ki hordaná a kincseket rakásra? ...
Hogyha nem volna, ki kalászt arasson,
— Mi lenne akkor?!

Ha egykor a bús, hosszú álom után
Legyőzné az éjszakát a napsugár,
S mi egykor még szörnyű bűn volt valaha:
Felgyúlna a szenvedőknek az agya;
Felismernék, hogy az élet nem álom;
Mindenki boldog lehet a világon...
S ha harci-dal riadna minden ajkon,
— Mi lenne akkor?!

KISS KÁROLY.

A forradalom dala.

Irta: Andrejev Leonid.

Igazán szánalmas fickó volt: nyúlászó és olyan türelmes, mint egy jármos ökör.

Mikor a végzet kegyetlen gunyolódó kedvében őt közénk, a mi fekete csapatunk közé lökte, úgy kacagtunk, mintha megőrültünk volna. De hát az életnek vannak ilyen furcsa nevelési eseményei. Soha életemben nem találkoztam egy másik emberrel, aki olyan könnyen tudott volna sírni, mint ez; a könnyek szeméből, orrából és szájából egyaránt úgy patakzottak. Olyan volt, mint egy vízzel telt szivacs, mely a legkisebb érintésre is vizet bocsát ki magából. Hiszen láttam én már a közénk tartozók közül is egyiket, vagy másikat sírni, de ezeknek a könnyei olyanok

voltak mint a tűz, melytől a vadállatok megriadnak. E férfikönyvek megőregítették az arcot és megfiatalították a szemeket: hasonlóan a lávához, mely a föld izzó öléből tör ki, ezek is elévülhetlen nyomokat hagytak maguk után és a hiú kívánságok és kicsinyes gondok egész városait temették maguk alá. De ha ez a szánalmas fickó sírni kezdett, akkor csak az orra lett veres és a zsebkendője nedves, melyet bizonyára száritó kötélen száritott meg nagy titokban, mert különben honnan szerezhetett volna magának annyi zsebkendőt? Számkivetésünk egész ideje alatt szüntelenül a hivatalnokok körül cellengett, ezeknek hízelgett, siránkozott, bizonyitgatta ártatlanságát, könyörögve rimánkodott, hogy tekintse fiatalágát. Szentül fogadkozott, hogy ezentúl csak a koldulásra, vagy a nagytekintetű hatóság magasztalására nyitja ki a száját. De a nagytekintetű hatóság épp úgy kinevelte őt, mint mi, «síralmas fickó»-nak nevezte, és így szólította magához:

— Hallod te kis malac!

És ő engedelmesen oda szaladt: mindig azt az örömhírt remélte hallani, hogy visszatérhet hazájába. De a hivatalnokok csak tréfát űztek belőle. Ők épp oly jól tudták, mint mi, hogy a fickó ártatlan, de azt hitték, hogy a neki okozott gyötrelmekkel a többi «kis malacot» is meghunyászkodtatják, — mintha még nem hunyászkodtunk volna meg eléggé!

Az egyedüllét állatias félelmétől üzetve olykor hozzánk is elsompolygott, de orcáink

talán még kisebb ok volna arra, hogy vele foglalkozzunk, mint az, hogy éppen legvitálisabb társadalmi érdekeink követelik az anyagi javak oly elosztását, mely az emberek különbözőféle szükségleteinek kielégítését biztosítja.

Az igaz, hogy a szegénységnek is vannak néha hasznos erkölcsi tulajdonságai; de azok a veszélyek, melyek a szegénységgel járnak, sokkal nagyobb veszedelmeket rejtenek magukban, mint az esetleges haszon, mely belőle egyesekre háromolhatik. A fizikai és erkölcsi züllésnek egyik főoka a szegénységben rejlik; az ebből keletkező társadalmi sülyedés pedig mindenkor végzetes politikai kihatással volt a népekre.

Itt azonban nem arról a szegénységről beszélünk, mely az egyszerű viszonyok, a természet fukarsága, vagy a társadalom fejletlensége folytán fennáll, hanem arról, mely a fejlett államokat és a bennük felhalmozott gazdagságot sötét árnyként kíséri, mely a javak egyenlőtlen elosztásában rejlik, és vele okozati összefüggésben van.

A mai társadalomnak féltve őrzött kincse a tulajdonhoz fűződő jog. Hogy mennyi igazság van ebben a tételben, azt ez alkalommal nem akarjuk vita tárgyává tenni, mert akkor a tulajdonjog keletkezésére kellene kitérnünk. Azt azonban röviden megjegyezzük, hogy a világ legnagyobb bölcseinek is e tekintetben megoszlik a nézete. Egyesek a tulajdonjog megszüntetése, mások annak kisebb-nagyobb korlátozása mellett foglaltak állást. Hogy ez a kérdés ma sincs tisztázva, annak legjobb bizonyítéka az, hogy magasabb közérdekek ma is a tulajdonjog legnagyobb mérvű korlátozását vagy teljes megszüntetését is maguk után vonhatják.

Azt be kell ismernünk, hogy majdnem minden földi teremtményben jobban vagy kevésbé ki van fejlődve a tulajdon iránti érzék; de míg az állatok tulajdon iránti érzéke a szükségletek kielégítésén túl nem terjed, az emberek általában a tulajdonszerzést magát tekintik célnak, anélkül, hogy benne határt ismernének, illetve azt szükségleteik kielégítése végett tennék. Ennél a pontnál most már megtaláljuk a szegénység és a gazdagság okozati összefüggését.

Ezen elméletet tovább fejlesztve rá kell jönnünk arra is, hogy a létfenntartási eszközöknek tulságos és szükségtelen összehalmozása egyesek által mindenkor csak a köz

kárára történhetett, mert azoknak ily módon való helyi kimerítése lehetetlenné teszi azoknak az egyéneknek megélhetését, akik ahhoz a területhez hozzá vannak kötve. Ez pedig ilyen területeknek az elnéptelenedését, jobb esetben pedig az ott megélni akaróknak bizonyos egyénektől való tulságos függőségét okozza. Ha most még mindazon természeti okokat hozzávesszük, melyek a létfenntartási eszközök megszerzését már eleve kizárják, mint például a gyermekkor, betegség, testi és szellemi fogyatkozások stb., akkor meg fogjuk érteni azt a küzdelmet, mely a társadalmi rend megváltoztatására, vagyis a szerzési módnak kapzsi kinövéséi ellen irányul.

Egyesek humanisztikus törekvései nem merithetnek ki az e téren tennivalókat. De végeredményében erkölcstelennek is látszik az emberi könyörületnek megnyilvánulása ott, ahol nem a munkaképtelenség, hanem a mesterségesen felidézett keresethiány tette lehetetlenné a létfenntartást.

Nem tagadható, hogy más tőlünk független tényezők is nagy befolyással vannak egyesek anyagi helyzetére. Maga a születés is döntő lehet az egyén anyagi helyzetére. A halál egyeseknek nyomort, másoknak gazdagságot ad. A fentebbiekből eléggé kiviláglik, hogy az emberek anyagi helyzete sok esetben a véletlenhez, sokszor pedig a tulajdonhoz fűzött előnyök kihasználásához van kötve. Ez utóbbinak helytelenségét nagyon korán vették észre és az államok maguk próbálták ugynevezett munkástörvények által gondoskodni arról, hogy a gyengébbek kihasználása — ha már nem is tehető lehetlenné — de legalább szabályoztassék a tőkével szemben. Ezek a törvények azonban nemcsak egyoldalúak voltak, hanem teljességükben soha be sem tartattak. Egyoldalúságuk legjobban kitűnik csak abból az egy tényből, hogy már a 9 éves gyermek is bevonatott a produktív elemek közé és szomorú tapasztalatok közé tartozik az a tény is, hogy négy éven aluli gyermekeket használtak bányákban. Sok helyen a munkások nagyobb része 13 éven aluli gyermekekből állott és a napi munkaidő 16 órát tett ki. És mind ez nem is olyan régen történt. De ma is gyakori a munkásvédő törvények megkerülése vagy kijátszása.

Azon sok különféle ok között, mely a szegénységet szüli, egyike a legelső a mai

munkabérrendszer és a munkabérviszony befolyása a munkabérek alakulására. A szegénység oka legtöbb esetben az, hogy a munkabér nem felel meg a munkának, mint jövedelmi forrásnak, vagyis, hogy tekintet nélkül a teljesített munkából folyó jövedelemre állapítatik meg. Már pedig a munkabéreknek olyanoknak kellene lenni, hogy a munkás oly jövedelemhez jusson, mely még akkor is lehetővé tenné a megélhetést, ha a munka, mint jövedelmi forrás természetének megfelelően nem képes jövedelmet szerezni.

Ebből kifolyólag azt lehet mondani, hogy a társadalom a munkásnak csak akkor térítette meg társadalmi költségeit, ha neki, aki az ő javára munkát teljesít, a megélhetést akkor is biztosítja, amidőn már nem képes szerezni.

Ezzel pedig nemcsak a munkás nyerne, hanem maga a társadalom is megszabadulna attól a nyomasztó és elégedetlenkedő szegénységtől, mely mindenütt létjogát követeli tőle. A magas munkabérek jólétet és függetlenséget biztosítanak mindenki számára, de megnehezítik a vagyonnak oly szaporodását, mely egyesek kezében összegyűlve, a társadalom számára improduktív válik.

A szegényügy rendezése mindenestre oly alapra volna helyezendő, hogy mindenki attól kérje fentartását, akinek munkáját szentelte.

«A szegény egy emberi hangot óhajt, mely hozzá szól; egy szívet, mely szereti; egy szemet, mely szenvedéseit látja».

SZEMLE.

BELFÖLD.

A jezsuiták. Kiről lehetne szó ez alatt a cím alatt másról, mint a zsiromdistákról, *Turtsányi, Breuer* és társaikról.

Szinte csodálatraméltó az a szemérmertlenség és vakmerőség, emellyel ezek az urak kalandor-politikájukat folytatják. Alakoskodnak, huncutkodnak fölfelé is, lefelé is és furfangos jezsuitasággal akarják az összes

uidegek és zárkóztak voltak és ő hiába igyekezett hajlandóságunkat megnyerni. Egész elszontyolodva jött hozzánk, kedves társainak nevezett bennünket, de mi a fejünket ráztuk és így szólunk:

— Csak halkan, hogy valaki meg ne hallja!

És ő félénken tekintett az ajtó felé. Lehetett-e ilyenkor komolynak maradni? És mi kacagtunk érdes, durva hangon, mi, akik a kacagást tulajdonképpen már rég elfeledtük és ez megvigasztalta és felbátorította őt arra, hogy mellénk üljön, hogy siránkozva meséljen otthon maradt kedves könyveiről, kedves jó mamájáról és testvéreiről, kikről azt sem tudja, hogy élnek vagy meghaltak-e az érte való sok bánkodástól és rettegetől.

A vége mindig az volt, hogy elzavartuk mellőlünk.

És amikor azután egy napon a koplalási sztrájkot megkeztük, megijedt, leirhatatlanul mulatságos módon megijedt. Hiszen a szegény fickó oly nagyon szeretett enni. És tőlünk, valamint a hatóságtól egyaránt rettegetve, tanácstalanul futkosott ide-oda, zsebkendőjével törülgetvén homlokát, arcát, amelyet valami nedvesség — lehetett veríték, de lehetett könny is — lepett el. És tétozva kérdezte tőlem:

— Sokáig akartok koplalni?

— Sokáig, nagyon sokáig — válaszoltam ridegen.

— De titokban talán még is esztek valamit?

— Persze, a mamánk pástétomot küld nekünk! — válaszoltam haraggal.

Kételkedve nézett reá, fejét csóválta, majd nagyot sóhajva távozott. És másnap ismét hozzánk jött; oly zöld volt a rettegetől, mint egy papagály és így szólt:

— Kedves társaim én veletek koplalok.

De mindnyájan ezt válaszoltuk neki:

— Koplalj te csak magadnak!

És koplalt. Mi nem hittük — határozottan azt hittük, hogy titokban eszik valamit. A felügyelők is azt hitték. És amidőn végre a koplalási sztrájk vége felé hagymázba esett, csak ezt mondtuk:

— Szegény kis malac!

Egy közülünk azonban, egy férfi, aki sohasem nevetett, így szólt komoran:

— Mégis csak a mi társunk. Menjünk el hozzá.

Lázás álmotól gyötörve feküdt, összefüggésben beszédei oly szájalmasak voltak, mint egész élete. Kedves könyveiről beszélt, anyjáról, testvéreiről: pástétomot kért — jég-hideg, izletes pástétomot, esküdözött, hogy ártatlan és bocsánatért könyörgött. Az orosz hazáról is beszélt és a kedves Franciaországról — egyre csak „kedves” Franciaországnak nevezte.

És amidőn haldokolt, mindnyájan összegyűltünk a barakban ágya körül. Öntudata visszatért a halál előtt és csendesén feküdt,

végtelen gyenge, siralmas állapotban és mi, társai, hallkan állunk körülötte. És egyszerre mindnyájan, a távolabb állók is, világosan hallottuk, hogy így szólt:

— Ha meghalok, a «Marseillaise»-t énekeljétek el siromnál.

— Mit mondtál? — kiáltottunk mindnyájan és valami ijedség futott rajtunk keresztül.

— Ha meghalok, a «Marseillaise»-t énekeljétek el siromnál!

És először esett meg, hogy az ő szemei maradtak szárazak és mi sirtunk, valmenynyien sirtunk. És könnyeink izzók voltak, mint a tűz, melytől a vadállatok megfutamodnak.

Meghalt és mi a «Marseillaise»-t énekeltek sirjánál. Fiatal, erőteljes hangjaink dalolták a szabadság nagy dalát és dalunkat a tenger vészjósló zugása kísérte. És ő a mi zászlóvivőnk lett halálában, ez a szájalmas fickó az ő nyulszívvel és jármas ökörhöz méltó türelmével, akiben azonban mégis nagy emberi érzés lakott. Tiszteljük emlékezetét testvérek!

Énekelünk — és a puszkák csövei ránk meredtek, a szuronyok felénk villogtak, mintha szívünkbe akartak volna hatolni — és dalunk mindinkább hangosabb és derültebb lett, mialatt a fekete koporsó lassan szállott le a sirgödörbe. A «Marseillaise»-t énekeltek!

tényezőket fenn is, lenn is önző céljaik szolgálatába hajtani.

Emlékezzünk csak vissza, *Turtsányi* is, *Breuer* is heves és engesztelhetetlen ellenzéki politikai elveket vallottak. Függetlenségek, demokraták és újpártiak (illetve néppártiak) voltak (néha egy estén keresztülmentek mindezek a meggyőződéseken), de kurucok, ellenzékiek voltak mindig.

Csak arra emlékeztetünk, hogy amikor a koalíció a választásoknál többségre vergődött és arról volt szó, hogy *Ludvigh* Gyula otthagya a Máv. elnök-igazgatói székét, ezek az emberek erősen pusszirozták gróf *Batthyány* Tivadart, a függetlenségi mágnást, mint *Ludvigh* utódját.

És amikor egyideig arról volt szó, hogy *Vörös László*, a jelenlegi kereskedelmi miniszter lesz az új elnök-igazgató, *Breuer-Barabás* Ferenc egy újságcikkben keményen nekiment *Vörösnek*, elmondta tudatlannak, arra az állásra hivatlannak, szóval: kézzel-lábbal tiltakozott a *Vörös* kinevezése ellen.

És most, hogy *Vörös László* kereskedelmi miniszter lett, ki az, aki valósággal undorító módon csuszik-mászik a miniszter előtt, aki lakájlélekkel nyalja a miniszter talpát és legmakacsabban bujja a miniszter előszobáját? Ugyanaz a *Breuer* és társai.

Amig magánember volt Vörös, addig szidták és csepülték a zsidondisták: hogy miniszter lett, most kutyamódon nyafognak előtte és lesik a kegyeinek morzsáit.

De menjünk tovább! Azt napról-napra tapasztaljuk, hogy a zsidondisták émelítő módon zengik *Vörös László* dicséretét. A «törvénytelen», az «alkotmányellenes», a «darabont» miniszterét. Felfüggesztették, sutba dobták a koalíciós elveiket, csak hogy teljes izomerővel nyalhassák az «átkos kormány» tagjainak a talpát.

De azért néha előveszik a koalíciós meggyőződésüket: akkor, amikor a *vasuti munkásokat akarják a koalíció konyhájára szállítani*. Ők voltak azok, akik harcba szólították a vasuti munkásokat a «császári ügyvivők» ellen; ők voltak azok, akik az ellenzéki fáklyásmenet előkészítő-bizottságába és az ellenzéki pártkörökbe csalogattak néhány elbolondítható vasuti munkást. *Turtsányi* és *Breuer* voltak azok, akik kikisérték a hirhedt rákospalotai gyűlésre Polónyt, hogy a kormány ellen tüzelje a vasuti munkásokat és talán még a cipőjükön volt a rákospalotai koalíciós por, amikor besasszirozták az «alkotmányellenes» miniszter szobájába és nagy hajlongások között kunyoráltak valami miniszteri alamizsnáért.

Igy fest a főzsidondisták meggyőződése és jelleme.

Mi ismerjük és megvetjük őket. Csak a közérdeket szolgáljuk, amikor bemutatjuk őket igazi képükben.

Azonban azok, akiknek ők a vezetői, joggal intézhetnek kérdést hozzájuk, hogy melyik volt az igazi meggyőződésük: az-e, amikor *Vöröst* szidták, vagy az, amikor *Vöröst* nyalják-falják. És hogy mikor őszinték: akkor-e, amikor az «alkotmányellenes» kormánynál csusznak-másznak, vagy akkor, amikor kortesszolgálatokat és kerítő mesterkedést folytatnak a koalíció számára.

Ideje volna már lerántani a jezsuiták szeméről az álarcot!

Hazugságok. A szövetkezett ellenzék lapjai közös, kétségtelenül *zsidondista* forrásból a következő hirt közlik:

Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy *Ludvigh* Gyula a M. Á. V. elnök-igazgatója, a M. Á. V. műhelyvezetőinek legutóbb tartott értekezletén a legnagyobb titoktartás kikötése mellett kijelentette, hogy a *kormány nem helyesli* azt, hogy a műhely-munkások tömegesen ott hagyják a nemzetközi munkásszövetkezetet és arra inti a művezetőket, hogy világosítsák fel a munkásokat, hogy az ő kenyéradójuk — a kormány — elvárja tőlük, hogy ismét lépjenek vissza a nemzetköziek táborába.

Erről a hírről meglátszik, hogy zsidondista forrásból ered: éppen az ellenkezője igaz. Hogy volt-e főnöki értekezlet *Ludvigh* elnöklete alatt, azt nem tudjuk, de nem hisszük. Azt azonban tudjuk, hogy éppen a koalíció aklába akarták felülről a zsidondisták és néhány fölbérelt ember segítségével terelelni a Máv. munkásokat. Ez a híradás tehát hazugság.

Egy másik hazugságot is közölnek az ellenzéki lapok a Máv. munkásokról. *Mezőfi Vilmos*, a függetlenségi párt kitartott szocialistája azt a hirt csempészte néhány lapba, hogy a keleti és nyugoti műhely munkásai otthagyták a «nemzetközieket» és beléptek az ő «újjaszervezett» pártjába.

Persze ez is szemenszedett hazugság. Megmondtuk már többször, megismételjük most is, hogy a vasuti munkásoknak csak egy része szociáldemokrata és azok hűek maradtak elvükhöz és pártjukhoz. A többi nem szociáldemokrata, sem nemzetközi, sem «újjaszervező».

Az ellen azonban erélyesen tiltakozunk, hogy *Mezőfi Vilmos* ur olyan bitang jószág-nak tekintse a vasuti munkásokat, amelylyel minden szédelgő szabadon és büntetlenül visszaélhet. Tartsa tőlünk távol piszkos ujjait. Különbben érzékenyen rákoppintunk. A vasuti munkások szervezete olyan gránit, amibe ha beleharap a «nagyságos elvtárs», könnyen otthagyja az aranyfogát.

Sarlayt is megugratták! A zsidondistáknak az ő gründolásukkal, az alamizna-szövetséggel nincs szerencsájük a munkásoknál. Mult számunkban irtuk meg azt a nagy fölsülést, amely a zsidondistákat az Északi főműhelyben érte. Ezzel a világra szóló kudarccal nem elégedtek meg az urak. Újabb fölsülésre volt szükségük. Elmentek hát embervadászatra az Istvántelki műhelybe. Ott sikert reméltek. Még pedig két okból. Először mert ott vette kezdetét a szerveztünk ellen irányult mozgalom, az ottani műhelynek néhány munkását, *Stiedert* és társait beválasztották az északi kerület «vezetőségébe», másodszor pedig oda nem valami ismeretlen nagyságot küldtek ki, hanem *Sarlay Jánost*, a nagy, a híres *Sarlayt*.

E hó 12-re, csütörtökre gyűlésre hívták egybe az Istvántelki műhelymunkásokat. Meg is jelent valamennyi. Amikor *Sarlay* megjött táborával együtt és végignézett a nagyszámmal látogatott gyűlésen, hej, hogy kigyult a szeme, hogy megremegett a szakála.

Fölállt, kinyújtózkodott és elkezdett beszélni *Sarlay János*:

— Eljöttem — ugymond — hogy fölvilágosítsam a munkásokat...

Eddig volt. Tovább nem is volt. Itt megszakadt a szónoklat fonala, mert az elragadtatott hallgatóság egyhangulag oda küldte *Sarlayt*, ahová a megboldogult *Rigó János* a *Khuen-Héderváryt* küldte.

A megzavarodott öreg *Sarlay* hebegett még valamit testvériségről, egyenlőségről, szabadságról, de egy-egy szavánál egyebet nem lehetett hallani.

Amikor a feléje zuduló kiáltások zaja nagyon is megnövekedett, *Sarlay* összekapkodta irományait és megugrott a gyűlésről. Azt mondják, meg sem állt, míg biztos helyen nem tudta magát...

Ugy halljuk, a Keleti kocsiműhelyben is próbálkoznai szeretnének *Turtsányi-Breuerék*. Kár a fáradságért. Itt sem fognak több sikert elérni. Elégedjenek meg azokkal, akiket már eddig lépre csaltak, a szervezett és fölvilágosodott vasuti munkások nem hagyják magukat megnyergelni.

Nem kell nekünk az alamizna-szövetség, hanem a *Vasuti munkások Országos Szövetsége*! Az, ahol függetlenek és szabadok lesznek, nem pedig stréberek és árulók rab-szolgái.

Hol a kilencezer korona? A szervezőbizottság egy régi tagjától, aki egyik megalapítója volt a mi szervezetünknek, figyelmessé tettünk egy, még eddig föl nem derített rejtélyre. A Független Magyarország című Rónai-Dénes lap október 1-i számában a következő kirohanás van ellenünk — nyilván *Reich* és társainak a bemondása alapján:

«Mi is emlékezzünk még, de meg föl is hívták rá a figyelmünket, hogy a *Magyar Vasutast* annak idején *Reich* Izsák, *Stieder* Sándor, *Karger* József és néhány barátjuk alapították. Ők gyűjtötték össze a lapcsindláshoz szükséges kilencezer koronát».

Mi, ami a lapalapítást illeti, éppen fordítva tudjuk a dolgot. Pedig nekünk csak jobban kell tudnunk, mint a Füg. M—g szegény téntakulijának. A *Magyar Vasutas* alapításának az eszméje *Farkas* Izortól és néhány társától indult ki. A gyűjtést ők eszközölték és egybegyűlt egyezeregyszáz korona a lap alapja javára. A gyűjtőiek még most is megvannak. Atnéztük őket és meglepő eredményre bukkantunk. Kiderült, hogy *Reich*, *Karger* és hasonszörű társai egy filérrel sem járultak a lapalaphoz, kivéve *Stieder*, aki — egy koronát adományozott.

Már most fölteszszük, hogy *Reichék* nem hazudtak, amikor a Füg. M. révén azt hirdetik, hogy kilencezer koronát gyűjtöttek a *Magyar Vasutas* alapja javára. De ezt a pénzt nem szolgáltatták be, kivéve a *Stieder* egy koronáját.

Ezennel megreklamáljuk tehát a hiányzó nyolcezerkilencszázkilencvenkilenc koronát és reméljük, hogy *Reich* Izsák és társai sürgősen át fogják adni rendeltetési céljának az eddig érthetetlen okokból visszatartott összeget.

KÜLFÖLD.

Szakszervezetek jogi állása Amerikában. Az Egyesült-Államokban mindinkább érvényesül az a törekvés, hogy bizonyos hatáskörben a munkásegyletek védelmeztesenek és oly privilégiumokban részesíttessenek, melyeket más egyletek nem élveznek. Eddig negyven állam és territorium hozott törvényt arról, hogy a szakszervezetek, munkásegyletek védjegyeket választhatnak a tagjaik által készített munkák megjelölésére és más egyének ezeket a védjegyeket nem utánozhatják. Ezek a törvények elrendelik, hogy a védjegyek belajstromozandók. Az utánpótlás kihágást képez és kártérítésre is kötelezi az illetőt. Továbbá öt állam törvényt hozott, mely törvények a hamis tagsági jegyek kiadását, az egyleti jelvények jogosu-

latlan viselését eltöltik. Más két állam bármely egyet jelvényeinek jogosulatlan viselését tiltja. New-Yorkban vétséget képez, ha valaki csalárdul magát valamely egyesület tagjának mondja, vagy hamisított tagsági jeggyel valamely szakszervezeti gyűlésre való beocsátását akarja elérni.

A szakszervezetek mindenütt oly törvényt alkotását sürgették, mely a vállalkozóknak megtiltja, hogy munkásaikkal oly megállapodást, vagy szerződést kössenek, mely szerint ezek szakszervezetekhez nem csatlakozhatnak, vagy ha ilyeneknek tagjai, ez alapon elbocsáthatók. Ily törvények már hoztak is, azonban egyes államokban a legtöbb törvényszékek azokat érvényteleneknek jelentették ki, minthogy a munkaadóknak, mint a munkásoknak jogukban áll a munkaviszonyt, a szerződést korlátaik belül, nekik tetsző bármily okból felbontani.

Némely államban e törvényhozás különös kedvezményekben részesíti a szakszervezeteket. Ily Nebraska állam, melynek törvénye elrendeli, hogy a 25,000—40,000 lakossal bíró városokban az utcák, csatornák, körutak, parkok stb. munkálatai egyesületi tagok által végeztessenek, Nevadában és Montanában a törvény szerint az összes állami nyomtatványokon a szakszervezeti védjegynek kell lenni. Még továbbmenő kedvezmény, hogy egyes törvények szerint a községek önkormányzatában a szakszervezetek megfelelő képviseltetése is meg van engedve. A szövetségi kormány és 14 állam törvényhozása akképp intézkedett, hogy a békebiróság elé vitt munkásviszályok elintézéséhez, amennyiben azokban egyleti tagok is érdekelve vannak, 1—2, a szakszervezet által kijelölt egyén is meghívandó. Négy államban a törvény elrendeli, hogy az a munkaadó, akinek munkásai sztrájkolnak, vagy kizárva vannak, új munkások felfogadása előtt köteles közölni, hogy nála sztrájk vagy kizárás van.

A munkásbiztosítás. Hosszas munka és többszöri elutasítás után a svéd törvényhozás 1902-ben elfogadta a munkásbiztosításról szóló javaslatot. E szerint a munkaadók kötelesek minden nem maga okozta balesetekért kárpótlást fizetni; ezen kötelezettsége alól azonban, ha akarnak megszabadulhatnak aképp, ha munkásokat a létesítendő birodalmi biztosító hivatalnál biztosítják. A törvény épp ezért ezen hivatal megalapítása után fog életbelépni. A biztosítás kiterjed minden veszéllyel járó ipartelegeken alkalmazott munkásokra és előmunkásokra. «Önmaga okozta» balesetekért nem nyújtatik kárpótlás, valamint olyanokért sem, melyek a sérülést vétkes gondatlansága folytán sujtották. A kárpótlás a következő: 1. a keresetképeség átmeneti csökkenése esetén 1 K betegpénz 61. naptól a felgyógyulásig; 2. állandó tartós munkaképtelenség esetére 300 korona évvárjádék és a munkaképeség egy részének állandó elvesztésénél megfelelő összegű évvárjádék; 3. ha két éven belül a halál bekövetkezik, temetkezési járulék 60 K, az özvegy részére 120 K évvárjádék és minden 15 éven aluli gyermek részére évi 60 K, összesen azonban nem több, mint 300 K.

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármely okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

A nép.

Ti vagytok a nép, tudjátok meg tehát, mi is az: a nép.

Vannak emberek, akik naphosszat, kitéve a nap égető sugarainak, szélnek, viharoknak, a változó évadok viszontagságainak, görnyedve munkálják meg a földet, s azzal a maggal, mely a földet termékenyíti, erejük, életük egy részét vetik el, hogy ekként homlokuk verejtékével szerezzék meg a mindnyájunknak szükséges táplálékot.

Ezek az emberek a nép fiai.

Mások az erdőkben, a bányákban dolgoznak, végtelen mélységig leszállnak a föld belsejébe, hogy onnan sót, kőszén, ásványokat és mindazokat az anyagokat fölszínre hozzák, melyek nélkül az ipar, a művészet nem létezhethet. Ezek, csakugy mint az előbbie, korán vénülnek meg a kemény munkában, hogy mindnyájunknak megszerzzék mindazon dolgokat, melyekre szükségünk van.

Ezek is a nép fiai.

Mások a fémeket öntik és formálják aszerint, miként az ezerfajta használati cél ezt megkívánja; ismét mások a fát munkálják meg; mások viszont a gyapjút, lent, selymet dolgozzák föl, százfajta szövetet készítvén belőle; és újra mások hasonlóképpen gondoskodnak a szükségletek számtalan fajáról, melyek vagy közvetlen a természetből, vagy a társadalmi létből folynak.

Ezek hasonlóképp a nép emberei.

Számosan, örökös veszélyek közepette a tengereket járják, hogy egyik országból a másikba szállítsák az illető vidékek sajátos termékeit, küzdve a hullámokkal és a viharral, a forró éghajlat perzselő tüzeivel, nemkülömben az éjszakai és déli sark jeges hidegével, hogy akár a halászzattal vagy más módon szerezzék meg a létfenntartó élelmiszereket és egyéb hasznos dolgokat.

Ezek ugyancsak a nép emberei.

És ki ragad fegyvert a hazáért, ki védi meg azt, ki áldozza fel érte a legszebb éveit, egészségét és vérért? Ki áldozza fel magát és hal meg a mások biztonsága végett, hogy ezeknek a házi tűzhely nyugalmát biztosítsa, ki az, ha nem a nép gyermeke?

Egyesek közülük, ezer akadály dacára, lángeszük által sarkalva, fejlesztik és tökéletesítik az erkölcsöket szelidítő, a nemzeteket civilizáló művészeteket, irodalmat és tudományt, körülövezvén így a nemzeteket azzal a ragyogó fénnel, amelyet a dicsőség áraszt és amelyet a közjólétnek legbőségesebb forrását szolgáltatják.

Ilyképpen minden országban azok, akik fáradozva termelik és osztják szét a munka termékeit, mindazok, akiknek tevékenysége az összességnek válik javára, azok az osztályok, melyek a leghasznosabbak, a leg nélkülözhetetlenebbek, mindenütt ezek alkotják a népet. Tekintsetek el a tisztán az élvezeteknek élő kiváltságosok maroknyi számától és látni fogjátok, hogy a nép maga az emberiség.

A nép nélkül nincs jólét, nincs fejlődés, nincs élet; mivel munka nélkül nincs élet és a munka mindenütt a nép sorsa.

Ha eltűnnék a nép egyszer hirtelen, mivé lenne a társadalom? Vele együtt tűnnék el. Ha nem maradna csak néhány, a föld minden részén elszórt egyén, akkor ezeknek a

saját kezeik munkájával kellene azt művelniük. És hogy megélhessenek, kényszerítve lennének néppé válni.

Nos, ebben a társadalomban, melyet majdnem kizárólag a nép alkotott és mely csak a népben él, milyen a nép helyzete? Mit tesz a társadalom a népert?

Arra kárhoztatja, hogy szüntelen küzdjön a mindenfajta akadályok sokasága ellen, melyeket ő sorsa megjavítása, bajai könnyítése elé emel, alig hagyván munkái gyümölcsének még csak egy kis részét is neki; amellet úgy bánik vele, mint a gazda lovával vagy barmával, sőt gyakran még ennél is rosszabbul; különböző címeken sujtván őt amellet: végtelen szolgálattal és reménytelen nyomorral.

Lamennais.

A tüzelő és világító.

Több oldalról munkástársaink kérdést intéztek hozzánk, hogy mondjuk meg pontosan, mennyi a Máv. alkalmazottainak tüzelő- és világítóanyag-járandósága, hogy ilyenformán ellenőrizhessék, vajjon megkapják-e jussukat és hogy tudják, hogy mennyit követelhetnek jogosan.

Alábbiban közöljük a tüzelő- és világítóanyag járandóságát az összes Máv. alkalmazottaknak. Lapunk olvasói rangfokozatuk és kategóriájuk szerint megtalálhatják benne, amit keresnek:

A m. kir. államvasutak alkalmazottainak tüzelő- és világítóanyag-járandósága (1 évre):

Rangfokozat	Nős hivatalnokok			Nőtlen hivatalnokok			Nős altisztek		
	m ³	kgm.	m ³	m ³	kgm.	m ³	m ³	kgm.	kgm.
	fa	kőszén	kőolaj	fa	kőszén	kőolaj	fa	kőszén	kőolaj
I.	34	6000	120	16	1800	70	22	4800	100
II.	30	4800	120	16	1800	70	18	3800	95
III.	24	3800	100	12	1500	50	14	3400	80
IV.	20	3800	100	12	1500	50	12	2700	70
V.	16	3500	80	10	1300	40	—	—	—
VI.	16	3500	80	10	1300	40	—	—	—
díjak és gyakornok	10	2000	50	8	1000	25	—	—	—

Rangfokozat	Nőtlen altisztek			Nős szolgák			Nőtlen munkások		
	m ³	kgm.	m ³	m ³	kgm.	m ³	m ³	kgm.	kgm.
	fa	kőszén	kőolaj	fa	kőszén	kőolaj	fa	kőszén	kőolaj
I.	10	1700	40	14	3400	80	6	1400	35
II.	10	1700	40	12	2700	70	6	1400	30
III.	6	1400	30	10	2100	60	6	1100	25
IV.	6	1100	30	10	2100	50	6	1100	20

Meg van engedve tűzifa helyett kőszén és viszont kivételezni, mely esetben 1 m³ tűzifa 400 kg. szénnel veendő egyenértékűnek. Kőolaj helyett denaturált borszesz is kivételezhető, mely esetben a megszábatást illetőleg 2 liter borszesz 1 kg. kőolajnak megfelelően, ily arányban utalványozandó. Ezen kedvezmény személyhez lévén kötve, másra át nem ruházható. Visszaélés esetén az illető fegyelmi eljárás alá esik és a kedvezményből egyszerismindenkorra kizáratik.

Az egyszerre kivételezhető legkisebb mennyiség 2 köbméter tűzifa, 250 kilogramm és 3 klg. kőolaj.

Övegységre jutott alkalmazottak, ha saját gyermekeik vannak, — valamint azok, kik szüleiket tartva el, azokkal közös háztartást visznek, a nős alkalmazottakra megállapított kedvezményben részesülnek.

Eladás által értékesítheti a osztálymérnök-nökség vezetője az ócska, használatlan talpfákat, váltótalpfákat és a fahulladékokat. (Az egységárat az üzletvezetőség állapítja meg).

A használatlan faanyagból elsősorban a pályőrök szükséglete fedezendő. Ezek után részesíthetők a pályafentartási többi alkalmazottak is, beleértve azon pályamunkásokat, akik legalább 3 év óta állnak foglalkozásban az o.-mnél. Mindezek kielégítése után részesíthetők más szolgálati ágak alkalmazottai is ilyen anyagokban.

Sok helyről kaptunk panaszos levelet, hogy főképp a munkásoknak és szolgálknak kijáró tüzelő- és világítóanyag kiszolgáltatása körül hibák vannak. Csak egyet említünk fel, de az jellemző az egész rendszerre nézve.

A Nyugoti műhely munkásainak tulnyomó nagy része már huzamosabb idő óta az Istvántelki főműhelyben dolgozik. Az ő tüzelőjükről a rákospalotai állomásfőnöknek volna kötelessége gondoskodni, de a munkások egyáltalában nem kapnak tüzelőanyagot. Az állomásfőnök ur olyan nagyhangon, zsirondista nyelven beszél a munkásokkal, mintha az ő protekciójától függne, hogy ki jut a mennyországba és ki a pokolba, de még a protekciók sem jutnak tüzelőhöz. A legcifrabb a dologban az, hogy már két-három hete meg van fizetve az utalvány és az istvántelki munkástársaink még sem vételezhetnek anyagot, ami a szűkös kereset mellett bizony nagy teher.

Ezuton szólítjuk fel teljes tisztelettel az Istvántelki műhelyfőnökséget, hogy járjon utána a dolognak, elvégre az ő gondjára vannak bízva a munkások. És sürgősen méltóztassék intézkedni, mert nyakunkon a tél és eső után igazán nem kell köpönyeg. Ha az istvántelki műhelyfőnökség nem látja szükségét a közbenjárásnak, hát majd mi fogunk az ő megkerülésével utána járni a dolognak, de ekkor a felelősség már a műhelyfőnökséget is terheli.

Üzérkedő orvosok.

III.

«A capite foetet piscis», mondja a régi közmondás, ami magyarul annyit jelent, hogy: «a fejétől büzik a hal». Senki sem tagadhatja, hogy ez a közmondás igazán ráillik az orvostársadalmi viszonyokra. Nemcsak az apró doktorkák csinálnak üzleteket, hogy megszerezhessék a mindennapi ebédre valót, hanem a nagyságos és méltóságos professzor urak sem idegenkednek egy-egy zsirosabb falatnak megszerzésétől, kivált, ha a dolgot a tisztesség látszatával és a külső formáknak a betartásával lehet megcsinálni.

Ismerek olyan egyetemi tanárt, aki minden szégyenkezés nélkül küldi a nála megforduló betegeket egy bizonyos gyógyszer-tárba. Persze, hogy a méltóságos ur províziót kap, azt bizonyítani nem lehet, de kétségtelen, hogy minden értelmes betegben felébred a gyanu, hogy alighanem valami érdekszála köti a tanár urat ahhoz a bizonyos gyógyszer-tárhoz.

A tanárnak tulajdonképpen az volna a hivatása, hogy tanítsa az orvosnövendékeket, de nem az, hogy magángyakorlatot folytasson. A jogászoknak a tanárai sem folytatnak ügyvédi gyakorlatot. Természetesen az ellen senkinek sem lehet, de nincs is kifogása, hogy a tanárok üzennek konsiliárius gyakorlatot, azaz kété, vagy súlyos esetekben tartsanak tanácskozást a kezelő orvos-sal, a beteg sorsa fölött. A gyakorló orvosok egy ízben már megkísérelték, hogy hadat üzenjenek a tanároknak, mivel még házi orvosi állásokat is elvállalnak, de a szervezkedés hiánya folytán a harc, még

mielőtt belemegedtek volna, kudarccal végződött a gyakorló orvosokra nézve.

Egyes tanárok sokkal olcsóbban vállalnak házi-orvosi állásokat, mint valami jól képzett gyakorló orvos. Ez által a tanárok hozzájárultak az orvosok munkabérének lenyomásához, ami feltétlenül erkölcstelen dolog és mint ilyen elítélendő.

Egyébiránt Budapesten annyi az apró egyetemi tanárka, hogy már valóságos botrány. Ahány stréber akad az orvosok között, abból előbb utóbb okvetlenül tanár lesz. Nem a tudás, a képesség és a hozzáértés dönti el, hogy kiből lesz tanár és kiből nem, hanem az, hogy ki milyen alázatosan tud hizelegni, kinek milyen a protektora és milyenek a konneksziói, azaz magyarul: az öszeköttetései. Bécsben is ilyenek a viszonyok, miért is ott elhatározták, hogy csak abból legyen tanár, akinek sikerül az előlött döntő szavazatoknak kétharmad részét elnyernie. Mikor ezt a hírt a «Gyógyászat» című orvosi lap közölte az olvasóival, mindjárt gunyosan hozzátette azt is, hogy bizonyára lesznek ezentul is olyanok, akik mindjárt kétharmad többséggel születnek.

Budapesten úgy áll a dolog, hogy a tanároknak a gyermekeiből, még pedig valamennyiből tanár lesz. Hát egyik kéz mossa a másikat és a tanárok egymásnak a gyermekeit támogatják. A tanárság a fiatal magántanár uraknak, többnyire nem arra való, hogy ez uton a tudományok előbbrevitelén fáradozzanak, hanem arra, hogy a cím által dusabb és jövedelmezőbb prakszishoz juszanak. Mert a közönség együgyő és a címek után szaladgál. Akinek az a neve tanár ur, az már egy-egy látogatásért öt forintot szokott kicsavarni a betegeitől. Ezek az urak aztán ellepik a kórházakat és minden jövedelmezőbb állást lefoglalnak a maguk számára.

Mivel a tanári címhez elegáns lakásra, kocsira és fokozott mérvű kiadásokra van szükség, a tanárok között, kiváltképpen a sebészek között a visszaéléseknek egy különös formája kapott lábra. Minden betegről, aki a kórházban megfordul, műtét díj címén minél nagyobb összegeket törekszenek kiperéslni. Ugy tekintik tehát a kórházat, mintha az az ő magánszanatóriumuk volna. A Bródy Adél kórházat például egy nemes emberbarát a szegény gyermekek számára alapította, de azért a belgyógyászati osztálynak a vezetője olyanokkal, akikről hiszi, hogy esetleg tudnának a kezelésért neki külön is fizetni, még csak szóba sem áll, hacsak a fizetésre vonatkozólag kötelező ígéretet nem tesznek. Tudok e tekintetben valóban felháborító eseteket.

Az izraelita kórháznak sebész-tanárával meg úgy lehet és kell is alkudozni, mint valami teleki-téri ószeressel. Egy alkalommal egy beteg barátomat vittem ki hozzá operáztatás céljából. Nemesak hogy pénzt követelt, de még tőlem is külön megkérdezte négy szem között, hogy mennyire én mennyire reflektálok a fizetendő összegből. Nem győzte bámulni, mikor én kijelentettem, hogy az ilyen üzletet nem tartom a tisztességgel megegyeztetethetőnek.

Általánosan el van terjedve Budapesten az a mélyen felháborító és kárhoztatandó szokás, hogy az orvos, aki a beteget a professzorhoz viszi azon célból, hogy ez operálja meg, egy részt kap quasi borralaló, vagy provízió fejében a beteg által fizetett összegből. Persze a betegnek erről az üzérkedésről, amely az ő bőrére megy, még halvány sejtelve sincs. Az orvos adja az önzetlen jóbarátot és megígéri a betegnek, hogy ő is ott lesz a műtétnél, csak legyen nyugodt. Az orvos nem azért megy oda, mintha értene a sebészethez, vagy mintha szükség volna rá, hanem azért, hogy a províziót zsebre vigye. A forma kedvéért aztán ott lábatlankodik a műtőasztal körül és a beteg nem győz később hálálkodni az orvosnak jóindulatáért, holott ez az ur olyan

hasznat vág zsebre, amelyért semmit sem dolgozott, legfeljebb a száját járatta.

És mit szóljak azokról a lelkiismeretlen orvosokról, akik a gyárak által forgalomba hozott új gyógyszerekről dicsérő cikkeket írnak, anélkül, hogy azok hatását igazán kipróbálták volna. Ez aztán már igazán komoly dolog, mert vannak orvosok, akik az ilyen cikkeknek feltétlenül hitelt adnak és nem egy betegüknek írnak ilyen új szereket mindaddig, míg saját tapasztalatukból meggyőződnek arról, hogy ezek a szerek nem érnek semmit és csak fölösleges költséget, sőt esetleg szenvedést okoznak a betegnek. Hiszen magamon is megesett, hogy felszólítottak arra, hogy írjak cikket egy új gyógyszeréről, kapok a cikkért, ha még oly rövid is lesz, 30 frtot. Mikor kijelentettem, hogy nem próbáltam ki ezt a szert és így nem írhatok róla, a gyárnak képviselője egyszerűen az arcomba nevetett, naivnak mondott és ismételte ajánlatát azzal, hogy tegyek úgy, mint a több dicsérő-levél írója és írjak — hasból. Szóval azt kívánta tőlem, hogy hazudjam a betegek kárára és rovására, de én kapok 30 forintot. Megvetéssel fordultam el tőle.

Jól jegyezzék meg ezt a vasuti munkások, mert akárhányszor megeshet k, hogy valami gyógyszer vásárolnak és a használati utasítás mellett ott találják egy csomó orvosnak a szerről való hangzatos dicséreteit. Ha nem is mind, de több mint fele okvetlenül pénzért írott hazugság.

Az üzérkedő orvosok lak annyiféle csalafintasága van, hogy egy egész kötetet lehetne ezen kérdéssről írni, azonban én immáron befejezem, nehogy túlságosan is igénybe vegyem e lap olvasóinak szíves türelmét. Ha ezen három cikkemmel csak egyetlenegy vasuti munkást is sikerült az üzérkedő orvosoknak karmai közül kimentenem, akkor meg vagyok elégedve és nem végeztem hiábavaló munkát.

Dr. Bród Miksa.

A munkásbetegségélyezési törvény módosítása.

Évek óta sürgeti az ipari és kereskedelmi érdekeltség az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. t.-cikk módosítását, mert egész betegsegélyezési intézményünk tényleg alapos reformra szorul.

Ezzel a fontos kérdéssel már az előző kormányok is foglalkoztak, évek óta ígérték már a reform, sőt az 1901. évben a kereskedelemügyi miniszteriumban egy erre vonatkozó törvényjavaslatot is tárgyaltak, de azért ez a kérdés nem jutott megoldásra. Pedig a törvény módosításának szükségét a betegsegélyző-pénztárak helyzete mind sürgetőbbé tette, a pénztárak helyzete mind tarthatatlanabbá válik, úgy hogy ez a törvényelőkészítés ma azon szociális feladatok közé tartozik, melyek a mielőbbi újabb törvényhozási rendezést szinte elodázhatalanná teszik.

Ennek tudatában a kereskedelmi miniszteriumban folynak is komoly előkészületek a törvény-revizióra, hogy mire a törvényhozás rendes munkássága ismét biztosítva lesz, készen álljon az anyag az alkotmányos tárgyalásra.

E munka egy részét bocsátotta most közre Vörös László kereskedelmi miniszter két vaskos kötetben «a munkásbetegsegélyezési törvény módosítása» címén.

E két kötet a törvényjavaslat anyaggyűjteménye, mely az alapot és az anyagot adja meg a törvényelőkészítésre, mely e gyűjtemény összeállítása után már folyamatban is van. Ez az anyaggyűjtemény nem csupán technikai összeállítás a vonatkozó hazai és külföldi anyagnak, hanem abban már fel vannak állítva azok a keretek, melyekben a törvény-kodifikálás a megoldandó kérdések-

kel foglalkozni kíván és úgy a hazai, mint a külföldi anyag ezek szerint a keretek és csoportosítások szerint van a gyűjteményes munkában feldolgozva és ismertetve.

A munka első kötete tartalmazza a munkásbetegségélyezési törvény módosításának hazai anyagát és pedig három részben, úgy mint a joganyagot, a törvény módosítására nézve felmerült kívánságokat és javaslatokat és végül a betegsegélyző-pénztárak statisztikáját.

A munkásbetegségélyezési törvény módosítására összeállított hazai anyag első részét tevő joganyag szakszerű magyarázata az 1891. évi XIV. t.-cikknek, melyet megelőző a mű elején a betegség esetére való biztosítás előzményeit s nevezetesen a szavatossági jog és a szövetkezeti biztosítás törvényes és társadalmi fejlődését tárgyaló ismertetés.

A hazai anyag második része azokat a kívánságokat és javaslatokat foglalja magában, melyek a törvény módosítására nézve fölmerültek. Itt először az érdekeltség részéről fölmerült, vagyis azok a kívánságok vannak az új törvénytervezet szerkezetére szerint tárgyi csoportokba összefoglalva, melyeket a betegsegélyző-pénztárak, pénztári kongresszusok, ipartestületek, országos ipartestületi gyűlések, munkaadók, munkaadói egyesületek és gyűlések s a kereskedelmi és iparkamarák terjesztettek elő. Azután jön a törvény módosítására 1900. évben készített előadói tervezet az arra a hatóságoktól és érdekeltségi köröktől beérkezett összesített véleményekkel s végül az 1901. évben tárgyalt törvénytervezet és indokolás. A törvénytervezet egyes szakaszai mellett az 1901. év február havában a miniszteriumban tartott szaktanácskozmány tárgyalásai is ismertetve vannak s ezzel a kereskedelmi miniszter eleget tett az érdekeltségi körökből számos ízben fölmerült annak az óhajnak is, mely a szaktanácskozmány igen becses anyagot tartalmazó jegyzőkönyvének közrebocsátását sürgette.

Végre a hazai anyag harmadik részében van a betegsegélyző-pénztárak statisztikája és pedig előbb a betegsegélyző-pénztárak működését és helyzetét a statisztikai eredmények alapján feltüntető szöveges ismertetés s azután maguk a statisztikai táblázatok. Ezekben a táblázatokban van először részletesen feldolgozva és nyilvánosságra bocsátva a betegsegélyző-pénztárak statisztikája. Kiterjednek e táblázatok az 1898—1903. évekről a taglétszámbeli adatokra, a betegsegélyző-pénztárak bevételeire és kiadásaira, a mérlegekre, a tartalékalapra és végül a részletes betegségi statisztikára. Ezekben kívül ismertetve vannak a horvát-szlavonországi betegsegélyző-pénztárak főbb statisztikai adatai is s több összefoglaló táblázat közli az egész magyar birodalom betegsegélyző-pénztárainak főbb adatait.

A mű második kötete a *külföldi* törvényhozást ismerteti. A betegség esetére való biztosítás állapota 18 külföldi államban van itt ismertetve és ugyanannyi állam törvényei és törvényjavaslatai vannak fejezetenkénti csoportosításban feldolgozva, úgy hogy ez az összeállítás a külföldi hasonló gyűjteményes munkák terjedelmét meghaladja, sőt ilyen, fejezetenként csoportosított feldolgozással az egyetlen munka az egész irodalomban.

A külföldi anyagot az egyes törvények fejezet szerinti feldolgozását feltüntető tárgymutató előzi meg s ez alapon a kötet a törvényelőkészítés céljaira szolgáló csoportosítás mellett forrásmunkának is igen alkalmas.

Az anyaggyűjtemény feldolgozása és közzététele után a kereskedelmi miniszterium most magán az 1891. évi XIV. t.-cikk módosítását célzó törvénytervezeten dolgozik s a készitendő törvénytervezet és indokolása lesz az ismertetett munka harmadik kötete. Egyidejűleg folynak a munkások baleset elleni biztosításáról szóló törvényjavaslat végleges

szövegezésének munkálatai is, sőt a miniszterium most azzal a tervvel foglalkozik, hogy vagy egybe kapcsolja a két munkásbiztosítási ágat, ami a legkívánatosabb lenne, vagy ha ez lektüzdhetetlen akadályokba ütköznék, úgy szerves kapcsolatot teremtsen a két intézmény között.

A most kiadott két kötetet a kereskedelmi miniszter megküldötte az érdekelt szaktestületeknek tanulmányozhatás végett és azonkívül hozzáférhetővé tette mindenki számára az által, hogy könyvpiacra is bocsátotta.

Szervezeti ügyek.

Kizárás a szervezetből.

A budapesti vasuti munkások szervezete kedden, október 17-én este kintőn látogatott *bizalmiférfi-értekezletet* tartott, amelyen az összes műhelyek és szolgálati ágak bizalmi emberei majdnem teljes számban vettek részt.

A napirenden volt fontos ügyeken kívül foglalkozott a bizalmiférfi-értekezlet Reich Izsák istvántelmi műhelymunkás ügyével is, aki azzal az ürügygel jelent meg, hogy ő a IV. osztály megválasztott bizalmiférfia.

Beható vita után, amelyben a bizalmiférfiak meghallgatták a Reich Izsák védkezését is, *egyhangilag* a következő határozatot hozta az értekezlet:

Tekintettel arra, hogy Reich Izsák istvántelki műhelymunkás a vasutasok céltudatos szervezetét a nyilvánosság előtt és ellenfeleinkkel szemben, közvetve vagy közvetlenül, galádul meghurcolta és szándékosan megrágalmazta, a bizalmiférfi-értekezlet Reich Izsákot a szervezetből kizártnak tekinti mindaddig, míg a szervezetünkre szórt gyanúsításokat és rágalmakat ugyanott és ugyanolyan módon le nem mossza, ahol és ahogyan elkövette.

Munkásjubileum.

Az Istvántelki műhely kazánkovácsai e hó 3-án igen szépen sikerült ünnepségekben részesítették Scheiblauser Lajos köztisztviselőt álló, derék munkástársunkat, abból az alkalomból, hogy már 25 éve dolgozik az államnál. Scheiblauser munkástársunk, aki hűséges, derék hűve szervezetünknek, a kemény, testet-lelket ölt munkában eltöltött huszonöt év alatt munkástársainak mindig jóbarátja és lelkes társa volt, általános rokonszenvenek és szeretetnek örvend, amely kifejezést nyert a tiszteletére rendezett ünnepélyen. Társai meleg szeretettel üdvözölték és szép emléktárgyat adtak át neki. A fölköszöntők hosszú sora után sokáig kedélyes mulatozásban maradtak együtt a jubiláns munkás tiszteletére egybegyűltek.

Mi a magunk részéről a vasuti összmunkásság nevében ezuton, nyilvánosan kívánunk sok szerencsét Scheiblauser Lajos derék testvérünknek.

A szervezkedés útja.

Az a lelkiismeretlen hajsza, amit ellenségeink a szervezet ellen indítottak, egy csöppet sem gátolta a szervezkedésben fáradhatatlan munkástársainkat. A szervezkedés útja megszakitás nélkül előbbre visz. E hó 16-án, hetfőn Érsekújvárott volt az Iványi Vilmos vendéglőjében nyilvános vasutasgyűlés. A napirenden volt: 1. Mi a szervezetünk célja? és 2. Mit akarnak a vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak?

A gyűlésre mintegy 300 főnyi hallgatóság a vasuti alkalmazottak összes kategóriáiból jelent meg. Az egybehívók nevében Oprizsán Zsigmond munkástársunk üdvözölte a megjelenteket. Elnökké Somoskőy József, jegy-

zővé Mészáros József munkástársak választottak. Előadó Farkas Izor volt. A gyűlés kintőn, lelkes hangulatban folyt le és érsekújvári szervezetünk teljes kiépítésére vezetett.

E hó 18-án, szerdán este ugyan ezzel a napirenddel Debrecenben volt vasuti munkás-gyűlés, melyen a régi szervező-bizottság leköszönt és helyébe új vezetőségi tagokat választottak.

Bodnár János nyilatkozik.

Bodnár János kárpitos, hosszabb nyilatkozatot küld be hozzánk, amelyet szó szerint nem közölhetünk ugyan, de lényegét ismertetjük. Bodnár tiltakozik az ellen, mintha Reich Izsákkal és társaival közösen a szervezet ellen agyarkodott volna. Ő a szervezetet a munkásság védőbástyájának tekinti és szegénységi bizonyítványnak tartja, ha vasuti munkás ez ellen a szervezet ellen tör.

Azonkívül bejelenti Bodnár, hogy a kezén elkalódott összeget havi részletekben törleszteni, így tehát az ügyet rendezni fogja, azonkívül lemond a Nyugbérpénztár központi bizottságában és betegsegélyző-pénztárban viselt tisztségéről.

Mi a magunk részéről csak azt a megjegyzést fűzhetjük, hogy nem törünk Bodnár kenyerére és hogy Bodnár szervezetünknek nem tagja.

AZ ÁRMÁNYKODÓK.*

Mint háborgó tenger morajja
Száguld a légen át,
Rút ármánykodók tombolása,
S ver közöttünk tanyát.
De honnan e rút ármány?
Felelni rá csak egy ki tud
A Náci tudja csak talán
A szél hogy honnan fujt.

Mint mérges darázs fullánkival
Ront ellenünk dühvel,
Fullánkját ha elhasználta,
Önmaga pusztul el.
S hogy pusztulása mért oly gyorsan
Felelni rá csak egy ki tud,
A Náci tudja csak talán
A szél hogy honnan fujt.

Kik bősziült fenevad módjára,
Dühvel mardosva önmagát,
A rút önérdék hajszolásba
Nem látják ezrek baját.
De a vész felettök tűni fog,
Felelni rá majd egy ki tud,
A Náci tudja majd talán
A szél hogy honnan fujt.

Ocsmány rút férgek táborára
Hiába szervezi ránc hadát,
A szent eszme mint erős bástya
Várja az igazság hajnalát.
Az ostobaság hogy veszni fog
Felelni rá csak egy ki tud,
A Náci, ki érzi majd talán,
A szél hogy honnan fujt,

Gonoszságtok rút ármánya
Nekünk csak kedvet ad,
Nyugodtan nézzük mosolygva
E párttűtő tusát.
Hogy nekünk ez mit sem árt
Felelni rá majd egy ki tud,
A Náci tudja csak talán,
A szél hogy honnan fujt.

S ha a szánandók annyija
Érti önmaga panaszát,
Undor s megvetés haragja
Sújtja a párttűtők táborát
S haldoklók vész jelző hangján
Felelni rá csak egy ki tud
A Náci tudja csak talán
A szél hogy honnan fujt.

SIU.

* Fuji Ignác a zsirondista hírharosona utolsó számában megint — tiszteleggel legyen mondva — «Irt» cikket. Ez a «fujtatás» Siu barátunkat meghihette és most versben énekli meg a Fuji Nácit. A vers nem valami remekmű, ezt jól tudjuk mi is, meg Siu barátunk is; de hát nem lehet senkitől megkövetelni, hogy a Fuji Náci nyögdcicselésétől valami jóra kapjon gusztust.

LEVELEZÉS.

Szombathely. (Tatárjárás Szombathelyen). Az a tatárjárás, amit a zsirondisták most az egész ország vasutásai között véghez visznek, Szombathelyt sem kímélte meg. Október elsején tartották meg az alakuló gyűlést az «alamizsna szövetségnek». Ötvenen vettek részt, munkások alig egy páran. A zsirondistáknak sikerült egy ürestejű strébert elbolondítani és ez «képviselte» ott a munkásokat.

Bodonicz Lajos a gyászmagyarok neve. Valaha becsületes tagja volt a szervezetnek és őt szombathelyi munkástársaink a nyugbérpénztár kerületi bizottságába is beválasztották de azóta visszaélt a munkások bizalmával, lekenyerezte magát és úgy táncol, ostoba majom módjára, ahogy a zsirondisták füttyölnek.

Október elsején megválasztották a kerületi vezetőséget is. Egy pár címeres név akad közöttük: **Gémes Imre** mérnök, **Hausz Ferenc**, a hírhedt művezető, a «munkások» csoportjába a következőket választották: **Ganzer István**, esztorgályos csoport vezető, **Piroska Károly**, géplakatos csoportvezető, **Ponditz Ferenc**, bádigos » » **Rothfischer József**, kazánkov. » » **Sebessy János**, esztorgályos » » **Wittinger István**, asztalos » »

A műhelymunkások között nagy a megbotránkozás, hogy az ő nevükben és az ő képviselőikben választottak és beszéltek, holott ő nekik nem kellene a zsirondisták és az ő alamizsna-szövetségük. Hogy a hangulatot valahogyan lecsendesítse, e hó 6-án a zsirondisták bolondja, **Badonic Lajos** fölállt ebéd alatt az ebédlőben, kezében tartva a zsirondista alapszabályt, elkezdett szavalni, hogy:

— T. munkástársak! *Kötelessége mindenkinek fejet hajtani, mert én is fejet hajtok.* Lett erre zenebona az ebédlőben. A felháborodott munkások füttyölni kezdtek, az asztalt verdesték, a következő kiáltások röpködtek a kibérelt lelkű ember felé:

— *Le vele, zsirondista!*
— *Abcug Görgel!*
— *Ellál, házaáruló!*

De nem maradt a közbeszólásnál. Akinek valami a kezéig jutott, az mind szárnyat kapott és a gyászmagyar felé röpködött, úgy hogy a szerencsétlen flótás lehorgasztott fővel kitámaszkodott. Azt hisszük végképp elment a kedve attól, hogy a gaz zsirondisták számára a kerítő szerepét játssza.

A mi drága szervezetünk itt Szombathelyen fényesen halad előre. Sem erőszakkal, sem felfüggettel nem lehet a mi sorainkat megbontani. Teljes mértékben bizunk az országos szervező-bizottságban és kérjük, hogy továbbra is megmaradjon bátran és erősen az igazságunk és jogaink pártolása mellett.

Ha meglesz a Vasuti Munkások Országos Szövetsége, egytől-egyig be fogunk lépni. Még azok a jámborok is, akiket egy párat meg tudtak nyergelni a zsirondisták, ott fogják hagyni azt a seftelő társaságot és hozzáuk fognak csatlakozni.

Csak bátran előre! Ránk szombathelyiekre teljesen számíthatnak.

INNEN-ONNAN.

+ **A világ legnagyobb pályaudvara.** Eddig a frankfurti pályaudvar volt a világ legnagyobb pályaudvara. A Lipcsében épülő pályaudvar azonban ezt is tul fogja szárnyalni. Nem kevesebb mint 85,550 négyszögletes területet fog elfoglalni 26 vágánnyal. Az előirányzott költségek 130, azaz százharminc millió márkára rugnak. Az óriási méretű építkezéseket 1914-ig befejezik és átadják a közhasználatnak.

+ **Japán vasutai.** A japán császári vasuti hivatal most tette közzé az 1904-ik üzleti évre vonatkozó statisztikai adatokat. Ezek szerint az üzemen levő vonalak hossza 4495 angol mérföld; ezen kívül építés alatt van 1200 angol mérföld. Az állami vonalak

hossza 1334 mérföld, a magánvasutaké pedig 3351 mérföld. Az előbbiekre fektetett tőke 15,863,587 K, a magánvasutak építési tőkéje pedig 23,288,482 K. A múlt évben az összes vasutakon 113,870,084 utast szállítottak, vagyis 385,453 utassal többet, mint az előző évben.

+ **Vis major-e a vasuti sztrájk?** A budapesti királyi tábla felülvizsgálati tanácsa a tavalyi vasuti sztrájkot kifolyólag indított polgári pörökben ma ítél először. A vasutat a kereskedelmi és váltótörvényszék felelősségi tanácsa kártérítésre kötelezte, ugyane törvényszék rendes tanácsa azonban a sztrájkot vis major-nak deklarálta. A királyi tábla ezuttal három ügygel foglalkozott, melyek közül az elsőben a kereskedelmi miniszter által engedelmiezt póthatáridő kellő kihirdetése és érvényessége volt döntés tárgya, a másik két pörben pedig azt a kérdést kellett eldönteni, hogy ki felelős a sztrájk alatt történt áruromlás és árverés folytán beállott kárért. A felülvizsgálati tanács úgy döntött e kérdésben, hogy a sztrájk, bár általában vis major-nak nem mondható, oly elemi és legyőzhetetlen erővel lépett föl, hogy a vasutat a felelősség alól mentesíti; a királyi tábla mindazonáltal a törvényszéki marasztaló ítéletet föloldotta annak bizonyítása végett, hogy a vasut az áru földadit kellően értesítette-e az áru holléte vagy sorsa felől. Ugyanigy döntött a tábla abban a pörben is, amelyben a szállítási idő túllépése miatt történt kár megtérítését követelték a felperesek. A miniszterek által megállapított póthatáridő kellő kihirdetése és érvényességét, mely a vasut javára szolgál, elismerte ugyan a tábla, de az áru sorsa felől értesítés jelentőségének megállapítása végett a törvényszéki marasztaló ítéletet föloldotta.

+ **Női alkalmazottak a svéd vasutakon.** A svéd vasutak kötelekében a múlt év végén 212 női alkalmazott volt, valamennyi irodai szolgálatra beosztva. Ezeknek egy része irodatiszti ranggal bír, a kisebbik része pedig irodaségdíszit. A hölgyek legnagyobb része a bevételi és kiadási ellenőrzés munkáját végzi. Az irodatisztnőknek az érettségi bizonyítvánnyal egyenrangú leányiskolai végzettséggel kell bírniuk és 60—70 svéd korona havi fizetéssel neveztetnek ki. Illetményeik legnagyobb összege 1800 svéd K. Ezt az összeget 13 év alatt érik el. A segédíszitnőket havi 45—50 svéd K-val nevezik ki s 1000 svéd K évi fizetésig vihetik. A hölgyek nem igen vannak helyzetükkel megelégedve, s bár férjhezmenetük esetén is szolgálatban maradhatnak, ha férjhezmentek, igyekeznek a szolgálattól megválni.

+ **Vasut a Mont-Blancra.** Kedden kezdték meg a Chamonix-völgyben a Mont-Blanc-vasut építését, amely felvisz Európa legmagasabb hegyére. A vasutvonal 19 kilométer hosszú lesz s 1909-ben fog elkészülni. A költségek oly nagyok, hogy a viteldij személyenként legalább 100 frank lesz.

Kiadóhivatali üzenetek.

Felszólítás. Felhívjuk mindazon munkástársainkat, akiknél még leszámolni való van, (vendégjegy, mulatsági jegyek, Miért bukott el a vasutas-sztrájk füzetek és előfizetések) hogy azutal mielőbb rendezze.

Felülfizetések a lap alapjára: R. M. —60 K. Több munkás 1— K.

Szerkesztői üzenetek.

Rákosligen lakó bizalmifér. Az alkalmazottak kérhetnek és kaphatnak időleges szabadjegyet:

1. Iskolába járó gyermekeik részére, ha azok a szülei háztól naponta járnak más községbe fekvő iskolába.

2. Fürdőbe járás céljából úgy maga az alkalmazott, mint családtagja részére is engedélyeztetik fürdőhasználatra, orvoshoz járás céljából az alkalmazott neje vagy gyermekei, ha az orvoshoz járás huzamosabb ideig tart.

3. Kinnlakási engedély esetén és csak Budapesten a főváros környékén fekvő községeken lakhatás céljából, a szolgálati időre való tekintet nélkül.

Miskolc. Önök azt írják, hogy a műhelyfőnök ur legkedvesebb embere, *Zsolcán* sertést vett és azt a rendes *munkaidő* alatt a csoportjában beosztott napszámossal hajtatta haza. Írják továbbá azt is,

hogy önök ezt az esetet feljelentették és az illető csoportvezetőt 3 koronára büntették, míg a főnök ur előtt kevésbé kedves munkások a legcsekélyebb dolgokért 1—2 heti «sé-át» kapnak. — Engedelmet kérünk, ez igaz lehet és meg is történhetik mindenütt, ahol a munkások szanaszét huznak. Tessék szervezkedni és akkor hasonló visszaélések mind ritkábban fognak előfordulni és ha előfordul is, ellehet házilag intézni anélkül, hogy róla cikkeket kelljen írunk.

Temesvár. Fújt Ignác, aki a zsirondisták megnyergeltje, egy nagyzási hóbortba esett nulla, vagy akár két nulla is.

K. Kolozsvár. Igéretét köszönettel vesszük. Módja lesz rá, mihelyt a Vasuti Munkások Országos Szövetségének a szervezésére kerül a sor.

Obszerváció. Bővebben akarunk a tárgyról írni, azért halasztottuk a jövő hétre.

Szombathely. Nem október 22, hanem november 5. A Vasuti munkások országos szövetsége meglesz rövidesen. Értesítse a munkástársakat, hogy lesz nekünk munkásoknak külön szövetségünk, igazságos, független alapon, ahol mi leszünk az urak és nem leszünk szolgálai a zsirondista jezsuitáknak. Szívélyesen üdvözljük szombathelyi testvéreinket.

Istvántelek, kazánkovácsok. Készséggel helyt adunk a közleménynek. Reméljük és elvárjuk, hogy hűséges és odaadó tagjai lesznek és maradnak egytől-egyik szervezetünknek.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsér lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa **KADOSA MARCELL** dr. (O-utca 48., I. emelet).

Szemenyei Lajos

szücs-iparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Ajánlja különösen **vasutasoknak**

báránbőr-mellvédőt.

Ezen kitűnő ruhadarab mellényalakú, de a begombolása nem elől, hanem a vállon és oldalt a bal hónalj alatt történik, miáltal a felső test hideg ellen teljesen védve van. A bekapcsolásnál erősítő zsinór és gummiszallagok vannak, miáltal nyomást — legyen a test bármily helyzetben — nem gyakorol.

Árai: Báránbőrből fehér 10 kor.
Báránbőrből habfehérre mosott 12 kor.
Fekete erdélyi báránbőrből ... 15 kor.

Mértékül elegendő a mellbőség és a derék hossza centiméterekben. Utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett szállítja gyorsan és pontosan s rendes viselet mellett 5 évi felelősséget vállal.

Szemenyei Lajos, szücsiparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; **részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható**

AZ ÖNTANULASI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

